

De NVB Sector Standaard voor not-for-profit organisaties (NPO's)

Extra informatie voor
not-for-profit organisations
(NPO's) en banken

Wat zijn de NVB Standaarden?

De NVB Standaarden zijn een publicatie van de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB). De standaarden bieden heldere uitgangspunten voor het risicogebaseerd toepassen van de open normen in de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) in het klantonderzoek door banken. De NVB Standaarden omvatten een aantal Risicogebaseerde Standaarden en een aantal Sector Standaarden.

Deze extra informatie gaat over een specifieke Sector Standaard: de standaard voor de not-for-profitsector (NPO). Dus voor organisaties zoals verenigingen, religieuze instellingen en fondsenwervers. Deze standaard is opgesteld in overleg met een aantal brancheorganisaties uit de NPO-sector.

Waarom de NVB Standaarden?

Banken willen een effectieve en efficiënte poortwachter zijn. Met klantonderzoek dat zo min mogelijk impact heeft op bonafide klanten, maar dat het criminelen moeilijk maakt om het financiële systeem te misbruiken voor onder meer witwassen. De NVB Standaarden bieden heldere uitgangspunten voor het risicogebaseerd toepassen van de open normen in de Wwft in het klantonderzoek door banken. Met als doel: meer consistentie en risicorelevantie in het klantonderzoek.

Voor wie zijn de NVB Sector Standaarden?

De standaarden zijn opgesteld voor gebruik door banken. Zij kunnen ze inzetten als uitgangspunt voor hun beleid en processen bij de uitvoering van hun Wwft-klantonderzoek. De standaarden geven antwoord op vragen als: wat is een adequate uitvoering van het wettelijk verplichte klantonderzoek? Wat moeten we als bank weten en vastleggen over klanten en risico's?

De standaarden geven ook andere partijen duidelijkheid. Bijvoorbeeld consumenten-(organisaties), brancheorganisaties en medewerkers in bepaalde sectoren. Ze geven ook andere Wwft-poortwachters (zoals notarissen) meer inzicht in welke informatie banken nodig hebben voor hun wettelijk verplichte onderzoek naar klanten en transacties.

Wat is de verwachte impact op de NPO-sector?

Directere communicatie tussen sector en banken biedt inzicht in de problemen die de sector ervaart. Tegelijkertijd kunnen banken hun verplichtingen en verwachtingen toelichten aan de sector, via de brancheorganisaties. Het doel van banken is om samen met de brancheorganisaties te blijven bepalen wat de echte risico's zijn, zodat het klantonderzoek door banken daar gericht op kan aansluiten.

Banken streven naar risicorelevant onderzoek. Dit betekent dat een informatieverzoek aan de klant zich moet richten op een potentieel risico – binnen de context van de individuele klant. Gecontroleerde zelfregulering en subsidie-afhankelijkheid binnen de not-for-profitsector kunnen ook een rol spelen. Een bank kan gebruikmaken van de onderzoeken die al gedaan zijn door andere betrouwbare organisaties, waardoor voor klant en bank minder dubbel werk nodig is.

Wanneer gaat de NPO-sector het gebruik van de standaard merken?

- Het wettelijk verplichte klantonderzoek voor alle klanten vraagt een forse inspanning van banken. Banken streven naar een adequate en efficiënte uitvoering daarvan.
- Individuele banken bepalen zelf hoe ze gebruikmaken van de NVB Sector Standaarden in hun beleid en processen. Verder bepaalt elke bank haar eigen risk appetite en spelen andere factoren, zoals capaciteit, een rol. Na publicatie van de standaard bepalen banken intern hoe en wanneer ze de standaard kunnen implementeren. Daardoor verschillen de implementatietrajecten per bank, en verschilt het wanneer individuele klanten impact merken.

Krijgen NPO's nu gegarandeerd een bankrekening?

Voor het openen van een bankrekening moeten klant en bank het klantacceptatieproces doorlopen. Mede op basis van haar risk appetite bepaalt een bank of zij een zakelijke relatie met een klant kan en wil aangaan. In het klant-onderzoek beoordeelt een bank de potentiële risico's en eventuele risicobeperkende maatregelen. Waar nodig kan een bank aanvullende informatie van de klant vragen; ze zal iedere situatie individueel beoordelen. Banken hebben contractvrijheid om te bepalen met wie of welke partij ze een zakelijke relatie aangaan en onderhouden. Door gericht en risicogebaseerd klantonderzoek en duidelijke communicatie, dragen banken bij aan financiële inclusie en het voorkomen van misbruik van het financiële systeem.

Wat zijn in de NPO Sector Standaard risicofactoren en hoe worden die gebruikt?

In de Sector Standaard staat een tabel met informatie over eigenschappen en gedragingen die banken meewegen in hun risicobeoordeling. Het overzicht bevat zowel risicoverhogende als risicoverlagende factoren, die in de totale context van de klant leiden tot een beeld van de risico's. Dit overzicht biedt de NPO-sector ook inzicht in wat de bank belangrijk vindt bij het uitvoeren van het klantonderzoek.

Een risicoverhogende factor geeft aan dat de bank mogelijk meer informatie of documentatie nodig heeft over die eigenschap of gedraging. De klant heeft altijd de mogelijkheid om nadere toelichting te geven over zijn specifieke situatie en een compleet beeld te geven. Een risicofactor weegt mee, maar is op zich niet allesbepalend. Is er sprake van één risicoverhogende factor, dan maakt dit het risicoprofiel van de klant niet direct of automatisch tot 'hoogrisico-profiel'. Om hier een beeld van te schetsen, bevat de Sector Standaard een aantal praktische voorbeelden ter illustratie. Deze voorbeelden noemen we use cases.

Wat is de scope van de NVB Standaarden?

Nationaal

De NVB Standaarden beschrijven duidelijke uitgangspunten voor banken in Nederland ter verduidelijking van de open normen in de Wwft. De voorbeelden uit de Standaarden zijn illustratief en niet uitputtend. Banken bepalen zelf hoe ze gebruik maken van de NVB Standaarden. Iedere individuele bank bepaalt haar eigen beleid en risk appetite. Ook bepaalt elke bank of en welke extra vragen ze aan haar klant stelt. Het gebruik van de Standaarden is niet wettelijk verplicht; de Standaarden bieden handvatten voor een adequate invulling van de risicogebaseerde aanpak, beschreven voor en door banken en in overleg met DNB.

Internationaal

De Nederlandse Wwft is de nationale implementatiewetgeving van de Europese Anti Money Laundering Directive (AMLD). Deze wetgeving biedt ruimte voor een risicogebaseerde benadering. Deze NVB Sector Standaard houdt rekening met de recente guidance van de European Banking Authority (EBA) met betrekking tot de-risking (EBA/GL/2023/03). De essentie is dat financiële instellingen bij het klantonderzoek voor een NPO moeten beoordelen op basis van de individuele context van de klant en risicorelevante maatregelen moeten nemen.

Hoe wordt de impact van de NPO Sector Standaard beoordeeld?

De sector en banken hebben met elkaar afgesproken om over zes maanden na implementatie samen te evalueren wat de impact van de Sector Standaard is. Welke effecten merken de leden van de brancheorganisaties en de banken? Afgesproken is dat er zo nodig aanpassingen of aanvullingen worden gedaan. Daarnaast zal er ruimte zijn om nieuwe of andere moeilijkheden te adresseren. Zo hopen alle betrokkenen met regelmatige contacten informatie te blijven delen en geïdentificeerde problematiek samen aan te pakken.

Welke partijen zijn betrokken bij het opstellen van de NPO Sector Standaard?

Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie (SBF); Goede Doelen Nederland (GDN); Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF); Fondsen in Nederland (FIN); Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO); Human Security Collective (HSC); Partin; Wo=Men; Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NVO); NVB en banken; Ministerie van Financiën; De Nederlandse Bank (DNB).

- In september 2022 publiceerde toezichthouder DNB het rapport 'van Herstel naar Balans' naar aanleiding van signalen over ongewenste effecten van de-risking. De uitkomsten waren aanleiding om rondetafels te organiseren over de risicogebaseerde benadering en samen met banken in gesprek te gaan met sectoren die hinder ondervinden bij toegang tot het betalingsverkeer.
- De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) organiseerde workshops met de sector, banken en toezichthouder. Doel was het uitwisselen van informatie en het verkrijgen van beter onderling inzicht in de problematiek en verbeteringen.
- Deze samenwerking is de bron van de NVB Sector Standaarden. Samen hebben we gezocht naar ruimte voor een gerichte en risicorelevante invulling van het klantonderzoek door banken en het borgen van de toegankelijkheid van het betalingsverkeer voor bonafide

klanten. DNB nam deel aan de workshops, wat bijdraagt aan de gedeelde uitgangspunten in de Standaarden en het risicogebaseerd toezicht. Ook het ministerie van Financiën is betrokken en heeft kennisgenomen van de Sector Standaard.

NVB Risicogebaseerde Standaarden

Vanaf mei 2023 levert de NVB gefaseerd een aantal NVB Risicogebaseerde Standaarden op ('Risk-based Industry Baselines'). Deze bieden banken uitgangspunten voor een gerichte en proportionele uitvoering van hun Wwft-verplichtingen. Of meer specifiek: voor risicogebaseerd klantonderzoek. De NVB Standaarden zijn gemaakt in overleg met de toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB) en het ministerie van Financiën.

NVB Sector Standaarden

Er worden een aantal specifieke NVB Sector Standaarden gepubliceerd. Voor onder andere not-for-profit organisaties, sekswerkers, cryptodienstverleners en de automotive sector. Deze standaarden gaan over het klantonderzoek en de risico's in die specifieke sectoren. Ze beschrijven zowel risicoverhogende als risicoverlagende factoren, wat een gericht en proportioneel klantonderzoek ondersteunt. Deze Sector Standaarden worden opgesteld op basis van gesprekken met vertegenwoordigers van verschillende brancheorganisaties, DNB en – voor een aantal sectoren – ook het ministerie van Financiën.

© November 2023

Nederlandse Vereniging van Banken
Gustav Mahlerplein 29-35
1082 MS Amsterdam
www.nvb.nl